



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Avgvstini Valerii, Veronensis Episcopi, De Rhetorica
Ecclesiastica Libri III. Perqvam Ervditi**

Valiero, Agostino

Coloniae, 1582

Quomodò excitandi sint auditores ad spem. Cap. XXIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69050](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69050)

nes, ideò fame, peste, bello, seuisimisq; tyrannis, tãquàm instrumentis, vtitur Deus, ad cõuertendum populũ suum: sed valdè deplorãdum est, quòd sicut eodem igne aurum rutilat, palea fumat; ità vna eadem afflictionum vis, multos quidem ad praeclarissimas virtutes exercet, sed plerosq; damnat, perdit, exterminat: quoniam omnes suas cogitationes & spes, cùm in rebus hisce fluxis & caducis, non in Deo, fixas & locatas habeant, diuinam voluntatem non agnoscunt, & amore proprio decepti, ignorant multo melius esse probari et tentari; quàm non tentari & reprobari. Quare tractet orator, nõ esse miserum corripì à Domino, plagis affici à patre, cùm ipse dixerit: Quos amo, corrigo & castigo. cumq; ipse fidelis Deus, non patiatur nos tentari supra id, quod possumus, sed miserrimum esse, plagis caelestis patris non fieri meliorem.

Quomodò excitandi sint auditores ad spem.

Cap. XXIII.

SPES est expectatio boni, ad quam excitat Christianos homines, Dei bonitas, Christi passio, & multorum martyrum beata mortes, quibus ad vitam peruenierunt aeternam. Pulcherrimus est locus B. Gregorij Nazianzeni, qui Ioëlis sententiam proferens, Quis scit, si conuertatur Dominus, et benedictionem relinquat? ipse subiungit: Ego planè scio, & sum diuinæ misericordiae sponsor. cùm enim ira diuinæ naturæ aduersetur, sine dubio, si voluerimus, ad virtutem, eius naturæ maxime propriam, ad misericordiã conuertetur. In solēnitatibus autem, in primis ad spem Ecclesiasticus orator excitare poterit, vt sanctissimo

Elifimo die natalis Domini, si ad populum, qui eo die ad
 Ecclesiam frequens conuenire solet, sermonem habebit;
 dicet, venisse in mundum filium Dei, vt cali ianua aperi-
 retur; factum hominem, vt nos aliquo modo dii efficere-
 mur: illum esse diem redemptionis nostrae, reparationis
 antiquae, & felicitatis aeternae: sublato esse errores, quo-
 niam venit magister ad ignorantia tenebras depellendas;
 ad morbos animi sanandos venisse medicum: regem de-
 mum natum esse, qui tyrannidem diaboli deprimeret, et
 mortem etiam ipsam profligaret. Sed maxime cau-
 dum clericis, ne spem in auditorum animis ipsi excitan-
 tes, inanem fiduciam, vt alio loco iam diximus, inducant,
 ex qua tot haereses, tot calamitates profecta sunt: quam-
 obrem temperanda est semper oratio, ita vt dicat venisse
 quidem Dominum in hunc mundum, vt volentibus in-
 gredi portas cali aperiret, sanare quidem grauissimos
 morbos, quibus laboramus; sed minime sanare eos, qui
 medicum & medicinam respuunt; magistrum esse omnium,
 minime autem infelicem, qui disciplinam negligunt. Si
 ad populum, timore imminentis periculi perterritum, ha-
 bendus est sermo, vt hoc anno necesse fuit habere, quo mi-
 sericordia Domini maxime apparuerunt, vt propheta
 verbis vtar, quia ab immanissimo Turcarum tyranno non
 solum consumpti non sumus, sed gloriosam etiam victoriam
 Christiani principes reportarunt, afferenda sunt prophe-
 tarum grauissima sententia, praesertim Isaia: Noli time-
 re popule meus, Assur in virga percutiet te, & baculum
 suum leuabit super te in via Aegypti adhuc paululum et
 modicum, & consummabitur indignatio mea, & furor
 meus super scelus eorum, & suscitabit super eum Domi-

nus exercituum flagellum. quibus verbis ostendere poterit orator neminem vnquam, qui in Domino sperauerit, confusum esse: hæc verba locutum esse Dominum per prophetam: *Requiescere faciam potentes, superbiam infidelium humiliabo.*

Quòd hæc sancta Respub. quæ dicitur Ecclesia, est veluti corpus varijs distinctum partibus, & quòd excitandi sint auditores, vt in propria vocatione maneant.

Cap. XXIIII.

ET quoniam vniuersa Christiani orbis Respub. imaginem præ se fert nobilissimi cuiusdã corporis, præstantissima anima formati, dicat Christiana Reipublica animam esse religionem, corpus verò varia hominum genera, qua veluti membra illius corporis nuncupantur: nobilissima membra sunt, sacerdotes, Dei ministri, inter quos sunt gradus, ita vt omnes à Christi vicario pendeant, eumque in primis venerentur; eius veluti defensores, & charissimi filij sunt imperatores, reges, & principes, qui eo meliores sunt, quo magis à Dei ministro pendent, & sanctam matrem Ecclesiam consilio & opibus, sanguine etiam ipso defendunt. Hanc ipsam formam proponet Ecclesiasticus orator, ad hunc vsum, vt doceat manendum vnicuique in vocatione sua: imperare esse difficilimum sibi, nedum cæteris, quare non inuidendum sacerdotibus, non inuidendum regibus, orandū potius pro illis, consilio, ope, & diligentia iuuandos, vt onus sustineant; carere reges et principes, episcopos etiam & sacerdotes huius vite solatijs: eorum vitam plenam periculis, laboribus, & solitudi-